

ZEGT

Gunter Gehre over de maatschappelijke rol van sociaal werkers

‘Blijven geloven in de maakbaarheid van onze samenleving’

‘Sociaal werkers zijn de voelsprietten van de samenleving.’ Het is meteen duidelijk dat Gunter Gehre sociaal werkers een belangrijke rol toebedeelt. Samen met Peter Wouters, voorzitter van beweging.net schreef hij het boek ‘Sociaal Werk, de studie en het beroep’.

Veel domeinen van ons beroep zijn nog onbekend en onbemind’, trapt Gunter Gehre het gesprek af. Hij is teamleider van de opleiding Sociaal Werk aan de Sociale School Heverlee.

Hebben we dan zo’n foutief beeld van de sociaal werker?

‘Er is vlieg de neiging om sociaal werk eng te bekijken. Veel mensen denken meteen aan de personeelsleden van bijvoorbeeld het OCMW. Dat soort maatschappelijk werk is slechts een van de richtingen die onze studenten kunnen uitgaan. Maar sociaal werk enkel bekijken als individuele dienstverlening aan mensen in nood, doet geen recht aan de breedte van het beroep. Zo zijn er bijvoorbeeld ook veel sociaal werkers aan de slag achter de schermen van de sociale economie: in kringloopwinkels, buurtinitiatieven, enzovoort. Of vind je er heel veel terug in de talrijke sociale culturele organisaties.’

Sophie Nuytten

► Gunter Gehre: ‘We leren onze studenten sociaal werk op zoek te gaan naar nieuwe regels voor onze maatschappij. Individuele hulpverlening is belangrijk maar ze moeten ook fundamenteel iets willen veranderen.’

In het boek hamert u op die ruimere opdracht van de sociaal werker. Wat houdt die precies in?

‘Onze missie gaat verder dan individuele hulpverlening. Veel studenten beginnen aan deze richting vanuit de ambitie om mensen te willen helpen. Daar is natuurlijk niets mis mee. Maar we benadrukken dat aan onze opdracht ook een structurele component verbonden is. Sociaal werkers staan op de brug tussen individuu en samenleving en bemiddelen voortdurend daartussen. Ze zijn de voelsprietten van de maatschappij. Ze staan heel dicht bij mensen en weten de knelpunten op het terrein te benoemen. In die zin hebben ze dus een zeer belang-

rijke sensibiliserende functie, naar de samenleving toe en naar de politiek. Sociaal werkers moeten voorbij de individuele problemen kijken naar de structurele oorzaken. En bekijken wat ze daar fundamenteel aan kunnen veranderen.’

Maar hebben sociaal werkers wel vat op het beleid?

‘Je kan beleid voeren op verschillende niveaus. Stel dat je vaststelt dat de dienstverlening van je organisatie niet voldoende toegankelijk is. Dan praat je over het beleid van je organisatie. En daar heb je impact op. Ben je actief op lokaal niveau, dan sta je dicht bij de beleidsmensen die verantwoordelijk zijn

voor het sociaal beleid, cultuurbeleid of het werkstellersbeleid. Die afstand is niet zo groot. De impact op het Vlaamse beleid is iets minder vanzelfsprekend. Maar dan nog kan je via streumpunten en belangengroepen effect genereren. De rol van het middenveld is daar natuurlijk groot. Ik denk dan bijvoorbeeld aan het Network tegen Armoede, een geheel van organisaties waar armen het woord voeren. Maar ook sociaal-culturele organisaties, het opbouwwerk.... Dat zijn allemaal straffe spreekbuizen voor een grote groep mensen.’

In het boek omschrijft u de job ook als werken in een ‘maatschappelijke arena’. Dat is een omgeving waar strijd dus centraal staat?

‘Ik bedoel daarmee niet noodzakelijk rechten. Maar je werkt wel in een omgeving waar verschillende belangen een rol spelen. Dat kan dan een strijd worden voor het eigenbelang, wat leidt tot conflicten. Of je zoekt naar het gemeenschappelijk belang. Waarbij verschillen wel mogen en moeten. Het gaat er dan net om dat we respect opbrengen voor die verschillen en ze proberen te overstijgen. Daar worden we met z’n allen beter van. Dat proberen we onze toekomstige sociaal werkers mee te geven.’

Sleutel-begrippen voor sociaal werkers

Verbinding

‘Verbinding tussen mensen en tussen mens en samenleving, daar blijven we op inzetten. Je kan dat vrij letterlijk nemen. Sociaal-cultureel werkers brengen mensen fysiek samen. Helpen ze om opnieuw met elkaar te praten. Het verenigingsleven zoals we dat vroeger kenden, zie ik hier een andere rol in spelen. Mensen zoeken andere vormen van contacten en samenwerking, op basis van andere thema’s, soms ook wat vluchtiger. Het is de uitdaging voor de sociaal werker om manieren te vinden om dat allemaal met elkaar te rijmen.’

Maakbaarheid

‘We moeten blijven geloven in de maakbaarheid van onze maatschappij. Een samenleving is mensenwerk. Als we alleen aangestuurd worden door technologie, financiële machten of strategische belangen, dan leveren we in aan levenskwaliteit. Sociaal werkers experimenteren en gaan op zoek naar nieuwe regels in de samenleving. Alles wat beweegt rond de Sustainable Development Goals (SDG’s, duurzame ontwikkelingsdoelstellingen opgesteld door de Verenigde Naties, *red.*) is daar een mooi voorbeeld van. Welke nieuwe vormen van samenleving zijn nodig om onze samenleving duurzamer te maken? Dat vertrekt dus vanuit het idee van de maakbaarheid. We kunnen ingrijpen om ons leven in de toekomst te verbeteren. Sociaal werk is dus politiek.’

Diversiteit

‘Alle vormen van diversiteit op een positieve manier bekijken in plaats van als een bedreiging te beschouwen. Kunnen omgaan met het anders-zijn van mensen en daar respect voor opbrengen. Daar heb je als sociaal werker een sleutelrol in te spelen. En diversiteit is een heel breed begrip. Dat gaat over leeftijd, etnisch-culturele achtergrond, geslacht, levenskeuzes, levensgeschiedenis, enzovoort.’

Solidariteit

‘Onlangs dachten we na over wat het kernwoord van onze opleiding zou moeten zijn. En we kwamen tot *solidariteit*. Vandaag is het individueel schuldmodel erg dominant. De overtuiging dat mensen hun eigen lot in handen hebben en dus ook verantwoordelijk zijn voor hun problemen. Hoe het maatschappelijk debat daarover in de media gevoerd wordt, dat beïnvloedt ook onze studenten. Het is dan onze rol om in de opleiding die visie te duiden en er een andere manier van kijken naast te zetten. En dan is solidariteit de kern van onze hoederschap.’

Visie mag drie exemplaren weggeven van dit boek. Beantwoord voor maandag 16 april volgende wedstrijdvrage: Welke organisatie stelde de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen op?

a. Unicef b. Oxfam c. Verenigde Naties

Bezorg ons je antwoord via www.beweging.net (klik op ‘wedstrijd Visie’) of via een briefkaart naar Visie – Wedstrijd ‘boek’, Postbus 20, 1031 Brussel.

‘Sociaal Werk. De studie en het beroep’, Peter Wouters en Gunter Gehre, Uitgeverij Garant, ISBN 978-90-441-3578-7, 228 bladzijden, 24,90 euro.

